

סוכה פרק ראשון סוכה

זו.

עין משפט נר מצוה

צב א מיי פכיו מהל' גליס הלכתי י:
ב ק ג מיי פיה מהל' סוכה ה' ט טושע
 ח'מ ימנ מהל':
קד א מיי סס פ"ד הלכה ד קמנ עשין מג
 טושע א"ח טמון מל סקינ ט:
קה ה מיי פטיו מהל' שנת הלכה יג ופ"ג מהל' פירושין ה' לא סמג עשין א טושע א"ח סי' שטו סקינ א:

לעיו רש"י

לישק"א. ריבך (צמח).
 יונ"ק. גמון.

רבינו הגאון

דאוקימנא למתני בדיחא תורת כלי עליה, ונדחת היות סיועו לרבי טביומי דאמר סיככה בבלאי כלים פסולה. ופשט אביי מטלניות שאין בהן ג' על ג' דלא הוה לא לעניים ולא לעשירים. ואע"ג דתניא בחותיה דתניא מחצלת של שיפא ושל גמי אע"פ שנפתחו שיריה יו"ת[ח] מכשיריה אין מסככין בהן, ושל קנים גדולה אומדן אה אנה מקבלת טומאה. (ז' לא דייקא מהניתי בחותיה. מתני' הוהוט בברייתא לעשות לו סוכה אינה סוכה. אמר רב הונא לא שנו אלא שאין החל טפח במשך שבעה טפחים. יש מי שאומר לא שנו כי אינה סוכה, אלא בזמן [שאין] שבעה טפחים, מחדש עשירי עשירי לטובה בהגם, טפח גובה במשך שבעה, אבל אם יש טפח שם, אלא קיימא לן דטפח אהל הוא, ומש' זו טפחים הוא משך סוכה קטנה, וכאילו עכשיו היא עשירי[ח] לשם הגז. ויש מי שאומר לא שנו אלא שאין שם חלל אפילו טפח, בתחלת גזישה הגדיש עשירי לשם גזישה, אבל יש שם חלל טפח במשך שבעה טפחים שיעור משך סוכה קטנה, ומצאת הסכך ההיא עשויה לשם צל סוכה בעלמא. וקיימא לן סוכת רב"ש סוכת גב"ר[ח] וזהו מכל מקום כשרה, וזהו השוטות בגדיש למטה ומסיר האלמוות להשלים ו' טפחים כדי הכשר סוכה, שפיר דמי, מאחר שהסכך לשום סוכה בעלמא נעשית, ואינה עשויה לשם אוצר, שאין דרך בני אדם להגדיש תלה, וכוון סוכה זה נתברר לשם טהרה הניחו, לפיכך כשר. והיא מנוחה פשוטה והיא [מתני' המשלשל דפנות מלמעלה למטה אם בגזרות מן הארץ בו, חנו ההם בעירובי פרח' ח' בור שתי חצירות בו' עד

מטה מטמאת חבילה. משנה היא פרק י"ח דכלים ומטמאת חבילה כשהיא מחוברת יחד אבל נתפרקה אצל אבר אינה מקבלת טומאה אפילו בקצרה ושתי כרעים ומכל מקום מודה רבי אליעזר שאלו נתפרקה וחזר וחיברה חוזרת לטומאתה כדקאמר ומטרתה חבילה אם טמאה היא אין טבילה עולה לה אכרים אכרים אלף מתקנה ומטבילה וחכמים אומרים מטמאת אכרים כדמסיק בארובה ושתי כרעים כן ריהטא דמתני' דכלים לכאורה אבל בתוספתא דכלים לא משמע הכי דתניא כיצד כרע שפירשה מן הארובה עם הקצרה רבי אליעזר אומר הרי זה חיבור ואם הטבילה אינה חולצת ומכמים אומרים אינו חיבור ואם הטבילה חולצת ולפי שיטת התוספ' הכי פירושא דמתני' ומטמאת חבילה דכסס כשכולה שלימה אם נטמא אחד מאכריה נטמאת כולה כך נמי כשפירשה הכרע מן הארובה נטמאת הכרע נטמאת הקצרה והיינו דקתני בתוספתא רבי אליעזר אומר הרי זה חיבור ומטרת חבילה אם הטבילה חולצת עליה כי היכא דלא חיילא נטביל את השלימה וחכמים אומרים מיטמאת אכרים ולא חבילה ואם נטמאת הכרע היא טמאה ולא קצרה ואינה חיבור כשלימה והיינו דקתני בתוספתא וכו"ל אינה חיבור ומטרת אכרים מטביל הכרע בפני עצמה ולא חבילה הכרע עם הקצרה שהקצרה חולצת עליה ואינה כשלימה דהמטביל מטה שלימה אע"פ שלא פירקה טורה:

ומטהרת חבילה. משמע דפשוטי כלי עץ

טמאין כגון מטה דחויא למדרכות (א) ואית להו טהרה במקוה והא דמשמע פרק רבי עקיבא (שנת דף פד. ושס) דמפך אין לה טהרה במקוה אומר ר"ת דהתם נשל שיפא ושל גמי והא דאמרין פ' כיצד הרגל (ב"ק דף קה: ושס) גבי מפך וקמייתיה לה בין לטומאת ערב בין לטומאת שבעה דמשמע שיש לו טהרה לאחר שבעה דאפילו צאנו לפרש דלדין טומאת שבעה קאמר כלומר להיות אצל הטומאה משום דאין לך דבר הטמא טומאת שבעה אלא אם כן הוא אצל הטומאה מכל מקום אי לית ליה טהרה במקוה אין יכול ליעשות אצל הטומאה כדמוכח בשליחי עירובין (דף קד:) אלא ריבך לומר דהיא ברייתא דמפך צמת מנין משמע דמייירי ליה בכל מפך בין בשל עץ כגון מחללת של קנים בין בשל שיפא וגמי ודייקין פרק אהרן רבי עקיבא (שנת דף פד.) מופך של שיפא וגמי וצפרק כיצד הרגל (ב"ק דף קה: ושס) דייקין מופך של עץ והא דאית ליה לפשוטי כלי עץ טהרה במקוה אף על גב דקרא דצמת יוצא דצוק פירשת שמיני כתיב גבי מקבלי כלי עץ דכתיב מכל כלי עץ או צד או עור או שק מכל מקום נפקא לן מאידך קרא דכתיב צפרשת מדין כל מעשה עוים וכל כלי עץ תחתא דליכא למימר מה מעשה

חבילה. ציחד: ומטרת חבילה. אם טמאה היא אין טבילה עולה לה אכרים אכרים אלף מתקנה ומטבילה: למטמאתה אגודא. לקרבן אלא הכוונת הרחב כמלא רוחב מטה וזמן עמים מן הכרעים ולכותל למראשותיה ולמרגלותיה: ומשדא אשלי. וזמן חבילה ומסרד וראויה למשכז ומטמא מדרס: שיפא. לישק"א: ופשה גמי יונ"ק: שיריה. כגון נפחה ומשעיר דה: אע"פ. שפוחתה עכשיו מכשיר לטומאה דמנן (כלים פ' כ"ו מ"ב) מפך ששה על ששה: אין מסככין. הואיל ומכלי קאתו ומחלמה היתה מקבלת טומאת משכז הזו והנדה: גדולה מסככין זה. דלאו כלי הוא דקמנא לסיבך: אף היא מקבלת טומאה. קסבר סתמא לשכיבה וכלי היא: אלא שאין שם חלל טפח. גובה צמך אורך ורחב שבעה טפחים כשיעור סוכה ואח"כ הגדיש כל הגדיש על אותו חלל דעכשיו נעשה שם סכך מאליו ולא היה עליו שם סכך מתחילה: אצל אם יש שם כו'. חלל טפח אהל הוא נמלא שם סכך על אותו גדיש וכשחוטט בו מלמטה למעלה עד שמגביה את החלל לשיעור גובה עשרה אין זו עשייתו שהרי אינו מתקן אלא הדפנות וצדפנות לא אמרינן מעשה ולא מן העשוי והרי היא כסוכה שפוחתה מעשרה וצדקה וזה השלימה לעשרה: איכה דרמי לה מירמא. לא מתני להא דרב הונא בלשון לא שנו ולפרושי מתני' אלא רמי מתני' מירמ' אכרייתא ודבר הונא אשנויא אחרת: מתני' המשלשל. כל מלמעלה למטה קרי שלשל: מלמעלה למטה. שהתחיל לארוג המחילה אצל הסכך ואורג וצד כלפי מטה: נלשה טפחים פסולה. דהיינו טהר שדקרק הגדי צבת ראש דאמרין [ד:] פסולה: מלמטה למטה. שהתחיל לארוג מלמטה סמוך לקרקע ומגביה ועולה כיון שהגביה עשרה כשרה ואף על פי שלא הגיע לסכך: רבי יוסי אומר נלשה ששלמטה למטה. דיו באריגת י':

פרק ראשון סוכה פרק ראשון סוכה

לעיו רש"י

המשלשל דפנות. ממילא לארוג דופי הסוכה צדדי כלפי מעלה ומשלשל ואל כלפי מטה. משלשל מוריד (שבת צ. ובע"ז ערובין 19.) אם גבוה מן הארץ שלישה טפחים. דגדיש קוטיקס דה' הו"ו לה מליה ופסלה (ערוכה 10.) מלמטה למעלה. שנגזרות פקוקים טפחים גבוה עשרה טפחים. כשרה. ואע"פ שאין נעניות לסכך והוא אלא גרס נצוהו מן הארץ אלא אם נצוהו עשרה טפחים כשם שמלמטה למעלה. נכשרת כלי אהל, על גב דלא מילא לסכך, כך מלמעלה למטה. די ליה חלוג עשה יא'ע"פ אשנה נענת לאין (שם, בור שבי שתי חצירות. חלו בו וחינו מן, אין ממלאין ממה בשבת. שז ממה שמת מכויו (ערוכה 19.) בין בתוך אוגנו. אף על פי שאינה נענת במים, קל הוא שהקילו חכמים במים דאמר בו שתי חצירות איתו וצדקה וצדקה נענת ממה שמת מכויו הנור שנתה כהפסקה (שם).

מוסף רש"י

המשלשל דפנות. ממילא לארוג דופי הסוכה צדדי כלפי מעלה ומשלשל ואל כלפי מטה. משלשל מוריד (שבת צ. ובע"ז ערובין 19.) אם גבוה מן הארץ שלישה טפחים. דגדיש קוטיקס דה' הו"ו לה מליה ופסלה (ערוכה 10.) מלמטה למעלה. שנגזרות פקוקים טפחים גבוה עשרה טפחים. כשרה. ואע"פ שאין נעניות לסכך והוא אלא גרס נצוהו מן הארץ אלא אם נצוהו עשרה טפחים כשם שמלמטה למעלה. נכשרת כלי אהל, על גב דלא מילא לסכך, כך מלמעלה למטה. די ליה חלוג עשה יא'ע"פ אשנה נענת לאין (שם, בור שבי שתי חצירות. חלו בו וחינו מן, אין ממלאין ממה בשבת. שז ממה שמת מכויו (ערוכה 19.) בין בתוך אוגנו. אף על פי שאינה נענת במים, קל הוא שהקילו חכמים במים דאמר בו שתי חצירות איתו וצדקה וצדקה נענת ממה שמת מכויו הנור שנתה כהפסקה (שם).

רבינו הגאון

מטה מיטמאת אכרים ומטרתה אכרים. ו' הנין אמר בארובה ושתי כרעים בקצרה ושתי כרעים, דעדיין תורת כלי עליה, דחזיא למיטמא אגודה ולמיטב עליה ולמיטב אשלא עליה. פירש אגון למיטב עליה ולמיטב אשלא, דאיהו היא לישב עליה ולטווח ענורת או פשתן או קבוס. [או פשתן או קבוס. שכל תנועה זו גבי צריך לישב הטווח על גבי מקום גבוה כדי להשליט וירד למטה, ושכיוון ארובה (וקצרה) [או קצרה] על גבי שתי כרעים (וסוכין אותה [בכותל] וירשבים עליה, וככלי שחובה ואי"פ שאינה מטה על מחבתה, לפיכך מיטמאת אכרים ומטרתה אכרים הללו. ומשום הכי

(א) כ"ה ה"ג צבתיא לקמן
 (ב) ין גרס רבנו גם כנאל.
 (ג) דבני רבנו אינו מוין
 דמכיל לא קיין מתני' כותיה
 וכל האלוטו"ז י"ל ספקו
 כותיה ואי"פ.

(א) כ"ה ה"ג צבתיא לקמן
 (ב) ין גרס רבנו גם כנאל.
 (ג) דבני רבנו אינו מוין
 דמכיל לא קיין מתני' כותיה
 וכל האלוטו"ז י"ל ספקו
 כותיה ואי"פ.

(א) כ"ה ה"ג צבתיא לקמן
 (ב) ין גרס רבנו גם כנאל.
 (ג) דבני רבנו אינו מוין
 דמכיל לא קיין מתני' כותיה
 וכל האלוטו"ז י"ל ספקו
 כותיה ואי"פ.